

Інтеграція ІТ-технологій у навчанні іноземних мов є необхідною у сучасному освітньому середовищі. На основі аналізу літератури та практичного досвіду можемо зробити наступні висновки: використання ІТ-технологій покращує залученість студентів, їх мотивацію та результативність навчання; персоналізовані навчальні шляхи, підтримка викладачів та інтерактивність сприяють успішному впровадженню ІТ у навчальний процес; ІТ-технології є потужним інструментом для покращення навчання іноземних мов. Важливо використовувати їх з урахуванням особливостей студентів та педагогічних цілей.

Література:

1. Коваленко Ю.М. Використання сучасних інтерактивних інструментів в процесі формування мовної компетентності майбутніх фахівців під час дистанційного навчання. *Вісник студентського наукового товариства Горлівського інституту іноземних мов: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених «Мовна комунікація і сучасні технології у форматі різнорівневих систем»*. Вип. 9. Дніпро: Вид-во ГІМ ДВНЗ ДДПУ, 21 листопада 2022. 207 с. С. 138-140.
2. Kovalenko Yu. Effective Techniques for Developing Advanced Vocabulary Skills in English Language. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. 2024. Вип. 44. С.60-76
3. Marchenko O., Fedorenko O., Kovalenko Yu., Pavlyk O., Lukin B. Influence of educational environment on the formation of skills among future professionals. *Amazonia Investiga*, 13(73), 2024. PP. 123-133.

Робота з лексичним мінімумом як частина самостійної роботи студента в умовах онлайн навчання української мови як іноземної

Коновальчук Н.О.

ст. викл. кафедри мовної підготовки

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

м. Запоріжжя, Україна

e-mail: nadia.konovalchuk@gmail.com

Успішне засвоєння теми та ефективна робота на занятті напряму залежить від опанування студентом лексичного матеріалу, тому робота з ним є необхідним елементом та запорукою успішного засвоєння матеріалу. Водночас

в умовах навчання онлайн кожен викладач стикається з браком аудиторного часу, відведеного на пояснення нового матеріалу та закріплення навичок. Рішенням цієї проблеми може стати перенесення роботи з лексичним матеріалом з аудиторії на самостійне опанування студентами. Такому рішенню сприяє той факт, що самостійна робота може складати від 1/3 до 2/3 від загальної кількості годин [7], виділених на вивчення дисципліни, до того ж матеріал, опанований самостійно, запам'ятовується найефективніше. Як справедливо зазначають В. Рогуля та С. Підлужна: «В межах аудиторних занять неможливо дати (і засвоїти) масу знань, яка постійно збільшується і змінюється, є й інші, вагоміші причини», адже «самостійна робота... забезпечує найвищий рівень засвоєння навчального матеріалу» та «є основою майбутньої самоосвіти спеціаліста, формує відповідну мотивацію і навички самоосвіти» [4, с. 167]. Водночас сформованість навичок самоосвіти «є ключовими положеннями сучасної парадигми освіти, а саме: орієнтація на безперервність освіти, пріоритет самостійної роботи, самоконтроль та самооцінка, готовність працювати з сучасними джерелами інформації, спрямованість навчання на опанування комунікативними навичками та вміннями» [5, с. 128].

Разом із тим навчання роботи з лексичним матеріалом, зокрема зі словниками та онлайн перекладачами, в методичній літературі приділяється недостатньо уваги. Т. Благодарна та О. Клак [1, 3] розглядають види роботи з професійними текстами та дають загальні рекомендації щодо типів вправ, направлених на засвоєння професійної лексики під час аудиторних занять. Н. Ткаченко [6] розглядає роботу зі словниками та перекладачами в контексті використання мобільних телефонів під час навчання іноземних мов. О. Гордієнко [2] розглядає роботу зі словником через призму принципів його укладання, піднімає проблему труднощів розуміння та інтерпретації. Але цього надважливого виду роботи, слід навчати так само, як і інших видів робіт, що зумовлює актуальність даного дослідження. Тому метою нашої статті є висвітлення особливостей організації та планування етапів самостійної роботи з

лексичним матеріалом, зокрема навчання роботи зі різними видами словників та перекладачами.

Під час планування самостійної роботи з лексичним матеріалом слід зважати на те, що її метою є не тільки запам'ятовування значення нових слів, а формування навичок, необхідних для подальшого читання, аудіювання чи побудови діалогічного або монологічного висловлювання. Тому така робота має включати завдання різних типів, направлених на закріплення за словом певного образу, розуміння його в певному контексті та граматичних структурах.

Щоб самостійна робота з лексичним мінімумом давала найкращий результат, слід не лише організувати її належним чином, а й переконатися, що в студента сформовані вміння й навички, необхідні для проведення цієї роботи.

Одним із ключових умінь, що забезпечують результат самостійної роботи з лексичним матеріалом є робота зі словниками. «Словник є незамінним доповненням до підручника, допомагає сприймати, усвідомлювати, оперувати, аналізувати та засвоювати значний обсяг інформації» [8, с. 177]. Перед початком роботи доцільно ознайомити студентів з різними типами словників та пояснити принципи роботи з ними. Важливо пояснити, яким словником слід користуватися для успішного виконання того чи іншого типу завдань. Так, перекладні словники та електронні перекладачі дають первинне розуміння значення слова та співвідносять його з відповідником у рідній мові реципієнта, але для більш глибокого та детального осмислення в заданому контексті необхідне користування тлумачним словником. Для роботи з науковими текстами необхідні словники термінів. Робота зі словниками синонімів дозволяє розширити лексичний запас та краще зрозуміти значення слів. Граматичні словники допоможуть із вибором правильної форми. Т. Благодарна називає «необхідною умовою швидкого пошуку потрібних слів вміння визначити основну форму слова» [1, с. 57]. Словотвірні словники надають

можливість зрозуміти основне та значення, яке надають лексемі суфікси та префікси.

Для роботи з лексичним матеріалом можуть використовуватись поурочні та словники до теми. Їх перевагою є те, що в них надається вже необхідне в даному контексті слово, що мінімізує вірогідність помилки вживання та позбавляє студента необхідності роботи з контекстом, що суттєво полегшує та мінімізує роботу з словниковим матеріалом, позбавляє роботи з контекстом, але й не дає повного уявлення про лексему й не привчають до самостійного пошуку.

Сучасні технології дозволяють не тільки ознайомити студентів із графічною формою слова. У багатьох сучасних онлайн словниках та перекладачах студент має можливість прослухати звучання слова. Також важливо звернути увагу студента на важливість словникових ілюстрацій, які допомагають обрати слово, необхідне саме для даного випадку.

В електронному підручнику, підготовленому кафедрою мовної та загальнотеоретичної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету перед кожною лексичною темою надається лексичний мінімум і презентація до нього, де студент може ознайомитись із графічним образом слова, його перекладом та прикладами вживання, а також прослухати його звучання як окремо, так і в реченнях, що закріплює в пам'яті графічний, візуальний, аудіо образ, а також граматичні конструкції із цим словом.

Також важливим етапом для розвитку навичок роботи зі словником є формування уміння користуватися корпусом мови. Перевагою роботи з корпусом української мови є те, що студент бачить слово комплексно: з описом всіх лексичних значень, ілюстраціями, граматичними формами, синонімами та антонімами. Але для такої роботи необхідна попередня підготовка та вміння працювати з контекстом.

Слід зазначити, що робота з лексичним мінімумом не обмежується словниковою роботою, а включає розвиток умінь і навичок «ідентифікації» незнайомих слів за асоціацією або із контексту, встановлення значення слова на основі його морфологічного складу (значення суфіксів, префіксів та ін.), впізнання мовних моделей та граматичних конструкцій, і тому навчання роботи з лексичним матеріалом буде різнитися залежно від мети. «Знайомство з найбільш поширеними суфіксами, префіксами, а іноді і коренями слів, повинно скласти основу лексикологічної роботи... Вправи на словотвір можуть бути передтекстовими, але базуватися на матеріалі тексту, та післятекстовими, коли вже знайомий текст використовується для розвитку та закріплення навичок читання та перенесення їх на роботу з наступними текстами» [1, с. 57]. Також «...важливо, щоб студенти за сукупністю окремих слів бачили у реченні певний взаємозв'язок цих слів, який складає не менш визначену структуру – мовну модель» [1, с. 57].

Отже, роботу з лексичним мінімумом доцільно зробити частиною самостійної роботи, що сприятиме кращому засвоєнню лексичного та граматичного матеріалу, привчатиме студентів для самонавчання в майбутній професійній діяльності. Водночас цей вид роботи потребує правильної попередньої підготовки та організації. Викладач має пояснити студентам, якими ресурсами та типами словників і як само доцільно користуватись для виконання тих чи інших типів завдань, а також Так, за означених умов самостійна робота з лексичним мінімумом здатна значно підвищити ефективність навчання.

Література:

1.Благодарна Т. Розвиток навичок роботи з професійно-орієнтованими текстами на початковому етапі вивчення іноземної мови. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки* : збірник наукових праць ; Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна. Харків, 2008. Вип. 12. С. 65–70.

2. Гордієнко О. Навчальний медичний словник: базові принципи та структура (на матеріалі англomовної медичної термінології). *Гуманітарні виміри сучасної медичної освіти* : колективна монографія / відп. Ред. Д.А. Москвітінa ; ЗДМУ. Запоріжжя, 2020. С. 104–111.

3. Клак О. Етапи й форми роботи над науковим текстом у процесі формування наукової мовнокомунікативної компетенції. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей* : збірник наукових статей / уклад. І. Ю. Сковронська ; ЛьвДУВС. Львів, 2020. С. 73–80.

4. Рогуля В., Підлужна С. Самостійна робота студентів як основа сучасної освіти. *Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів* : Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. Полтава, 2017. С. 136–137.

5. Статівка О. Організація самостійної роботи магістрів у процесі вивчення іноземних мов. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. Харків, 2020. № 69. С. 126–133.

6. Ткаченко Н. Використання мобільних телефонів у процесі навчання іноземним мовам у ВНЗ. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. Київ, 2012. № 47. С. 69–73.

7. Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-126729-15#Text>.

8. Яценко А., Клочко Т. Лінгвокраїнознавчий словник як засіб формування соціокультурної компетенції. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти*. 2019. Вип. 35. С. 175–189.

Teaching English for Specific Purposes for international medical students considering their integration into the university academic space

Krainenko O.V.

senior teacher of the Department of Foreign Languages

Petrova O.B.

PhD in Philology, Associate Professor of the Department of Foreign Languages

Ovsiannikova H.V.

senior teacher of the Department of Foreign Languages

Kharkiv National Medical University

Kharkiv, Ukraine

e-mail: ov.krainenko@kntmu.edu.ua

Foreign language for specific purposes, in particular, English for Specific Purposes (ESP), has become a key aspect of language teaching and research and is considered in the article as a medical university discipline, a means of learning, an enhancement of professional knowledge for applicants for higher medical education, supporting adaptation and integration into the university academic space. ESP teaching experience embraces various pedagogical practices and research in diverse